

kelige Evner og Villie til at bruge disse Evner, der skal nyde godt af Skolen.

Der findes i Sverige ogsaa private Skoler baade for Drengene og Piger, og dertil vil altsaa de kunne søge hen, som af de Grunde, jeg nævnede, maa gaa ud af den offentlige Skole, og disse private Skoler faar Statstilskud efter bestemte Regler. Ved disse Regler tages der nok noget Hensyn til, at den private Skole ikke skader den offentlige, for saa vidt som der er en Bestemmelse om, at man, hvis den offentlige højere Skole i en eller anden By er for daarligt besøgt eller har mindre end det bestemte Antal Klasser, ikke giver en privat, konkurrerende Skole Statstilskud, men det er — saa vidt jeg har lagt Mærke til det — den eneste Bestemmelse i den Retning, der findes. Ellers synes man i Sverige kun at stille den Betingelse for, at private Skoler kan opnaa Statstilskud, at Skolen skal have en passende Søgning, et vist Klassetal, et vist Timetal og meddele sine Elever et vist Maal af Kundskaber, hvad der skal kontrolleres af offentlige Tiisynsmænd, samt at Skolen af Kommunen eller af private Velgørere skal have et Tilskud af samme Størrelse som det, Staten yder. Jeg kan føje til, at Skolen ogsaa skal søge for Pensionering af sit Lærerspersonale, men naar saadanne Betingelser er til Stede, faar de private Skoler Statstilskud i det Forhold, som den gældende detaillerede Skolelovgivning bestemmer. Den indeholder meget detaillerede Bestemmelser, ikke alene vidtløftige Bestemmelser om den hele Skoleordning, men ogsaa om, i hvilke Fag der skal undervises, paa hvilken Maade og efter hvilke pædagogiske Principper og i hvilket Omfang ved hver enkelt Skole Undervisningen skal finde Sted. Jeg mener, det har en vis Betydning, naar vi staar i Begreb med at foretage en saa gennemgribende Reform af vort højere Skolevæsen, som dette Lovforslag tyder paa, at kende Forholdene i det os saa nærliggende og nærbeslægtede Land.

Saa vender jeg tilbage til det foreliggende Lovforslag. Jeg har vel Ret til at sige, at det indeholder det Princip eller Maal, at Skolen skulde være gratis for alle, hvad jeg selv betragter som Idealet, men i Praksis har man ikke ment at kunne gennemføre denne Ordning. Vi staar ligesom den svenske Ordning paa et Mellemstandpunkt, og jeg vil ikke undlade at sige, at denne Ordning — og det glæder mig at høre den ærede Ordfører for det

radikale Parti sige det samme —, som jeg betragter som Idealet, vil efter min Mening være fuldkommen gennemførlig. Jeg skal indskyde den Bemærkning, at jeg har for mange Aar siden i en nørrejysk Kommune i Vendsyssel, hvor jeg den Gang opholdt mig, arbejdet sammen med andre paa, at Kommunen skulde gennemføre den Ordning, jeg her nævner. Det lykkedes ikke af mange forskellige Grunde, men jeg havde den Gang Lejlighed til at undersøge, hvor kostbar den Foranstaltning vilde blive, og det viste sig den Gang og har senere bekræftet sig, at en saadan Ordning med at gøre de højere Skoler fuldstændig gratis vilde være meget lidt kostbar. Jeg skal nævne en Ting, som ethvert af Tingets ærede Medlemmer vil kunne overbevise sig om ved at benytte det Materiale, der findes i Bilagene. I et af disse Bilag indeholdes der Oplysning om, hvad det vilde koste Storkøbenhavn at indføre en Ordning som den foreslaaede med en Betaling af op til 28 Kr., og man kan ved Hjælp af Bilaget faa at vide, hvad det vilde koste Storkøbenhavn at gennemføre en Ordning med gratis Undervisning uden Bidrag fra Forældrene. Det viser sig, at det at undervise alle Eleverne i de højere Skoler i København og Omegn fuldstændig gratis vilde forøge de 3 Kommuner's Udgifter med 1,150,000 Kr. aarlig. Det er selvfølgelig en stor Sum, naar man nævner den for sig, men naar man betænker, at de 3 Kommuner har et samlet Budget af 90 Mill. Kr. om Aaret, vil det sige, at det kun vilde forøge dette Budget med $1\frac{1}{3}$ pCt., hvis man gik over til at lade al Undervisning i de højere Skoler være gratis, og det endda, dersom Kommunen selv skulde betale det altsammen. Men da alle er enige om, at det skulde Kommunerne ikke være alene om at gøre, men at Staten skulde yde et væsentligt Bidrag, er det indlysende, at det ikke en Gang vilde forøge Kommunernes Udgift med 1 pCt. at gennemføre en saadan Ordning, vel at mærke — for at undgaa Misforstaaelse — ikke 1 pCt. af Skattebyrden, men 1 pCt. af Kommunernes samlede Udgifter, og da jeg nu mener, at Overgangen til en saadan Ordning er dyrere i Storkøbenhavn end i Landets øvrige Kommuner, mener jeg, at en saadan samlet Ordning over hele Landet vil kunne gennemføres saaledes, at det ikke en Gang volder Staten og Kommunen tilsammen en Udgiftsforøgelse af 1 pCt.

Min Opfattelse er altsaa, at Sagen